

La Universitat d'Alacant, més que mai

Aquests dies s'ha complert el segon any d'existència del Secretariat de Normalització Lingüística de la Universitat d'Alacant. Ens ha semblat que podria ser interessant de parlar amb el doctor Rafael Alemany, director d'aquest secretariat, perquè ens fes un balanç d'aquest període de rotatge i les perspectives que se'n deriven en una societat tan complexa com l'alacantina.

—*Vostè és de, i viu a, Benidorm i es va formar a Barcelona. ¿Quan començà a exercir la docència a la Universitat d'Alacant?*

—Aprofitant l'oportunitat que m'oferia el moment expansiu del C.E.U. d'Alacant que, aleshores, iniciava el procés de transformació en facultats dependents de la Universitat de València. Hi vaig retornar i, així, l'octubre de 1976 vaig començar la meua carrera docent a Alacant, ensenyant, com a Girona, literatura castellana medieval.

—*El 1986, el nou equip rector de la Universitat d'Alacant li encarrega la redacció d'un projecte de normalització lingüística per a aquesta universitat, i poc després el nomenen director del Secretariat de Normalització Lingüística (SNL) creat a tal fi. ¿Per què?*

—No fou exactament així. L'u d'octubre de 1985 entrà en vigència l'estatut de la nostra universitat, on, entre altres coses, es regulaven diverses qüestions referents a la llengua pròpia de la institució i, més en concret, s'instituïa l'SNL com a òrgan competent en tot allò tocant a l'extensió i consolidació de l'ús normal del català. El mes de desembre d'aquell mateix any, la candidatura rectoral encapçalada per l'avui rector, Ramon Martín Mateo, em demanà si jo acceptaria la direcció d'aquest secretariat en el cas que ells guanyaren les eleccions, a la qual cosa els vaig respondre que sí, sempre que prèviament acceptaren unes condicions

A través del Secretariat de Normalització Lingüística, la Universitat d'Alacant ha posat en marxa un projecte de recuperació de la llengua pròpia a les comarques del sud, que ens explica el doctor Rafael Alemany.

Antoni M. Parada

dem deixar de banda a l'hora de fer-ne una avaluació, com, per exemple, la més absoluta mancança d'antecedents en aquest procés —hem encetat un camí verge—; la peculiaritat no sols de la ciutat d'Alacant, sinó de bona part del component humà de la nostra institució, el qual arrossega el llast del més mediocre xovinisme capitalí que, paradoxalment, associa l'internacionalisme i la modernitat front a allò que alguns han gosat de qualificar d'*aldeanització* de la universitat, o siga, la seua contextualització en el marc del País Valencià; les contradiccions que

genera la dialèctica constant entre els plantejaments que dimanen de l'SNL i els mateixos òrgans de govern de la universitat —fins i tot l'equip rectoral—, sovint molt condicionats per inèrcies seculars; etc.

—*¿Podria explicar-me quins són els serveis habituals que ofereix l'SNL i a qui?*

—El secretariat, a través del seu servei tècnic, presta serveis de traducció (registres administratiu i científic fonamentalment), docència del català dirigida a estudiants, professors i al personal d'administració i serveis (P.A.S.), a través d'uns cursos específics, assessorament lingüístic i planificació i execució de campanyes sociolingüístiques. Aquests serveis es presten, principalment, als diversos òrgans i estaments universitaris, però també a institucions relacionades, d'una o altra manera, amb la universitat (ajuntaments, caixes d'estalvis,...).

—*¿En quin dels sectors que componen la universitat ha trobat més reticències?*

—Si per sectors entenem professors, alumnes i P.A.S. gosaria de dir que en tots tres hi ha grups més favorables a la normalització i altres menys, potser, però, el professorat és l'estament que, al meu parer, ofereix més reticències; el que passa és que no sempre aquestes són explicades, tanmateix és fàcil

MORGAN FITZMAVER, JR.

El professorat és l'estament que ofereix més reticències a la normalització.

mínimes que, en efecte, van subscriure.

—*Han passat dos anys des del seu nomenament, ¿quin balanç en fa?*

—En termes generals n'estic raonablement satisfet dels mínims, però importants, resultats que anem aconseguint; i ha de ser així, sobretot, si tenim en compte alguns factors que no po-

intuir-ne la presència latent.

—*I els estudiants, ¿quina ha estat la seua resposta?*

—L'increment constant de l'alumnat procedent de comarques catalanòfones constitueix un factor de primer ordre a l'hora de plantejar-se el tema de la normalització lingüística a la Universitat d'Alacant. És gràcies a ells que les coses estan començant a canviar, i no sols per la seua presència numèrica, sinó per l'efecte multiplicador que pro-

nèixer amb dades fiables la realitat sobre la qual ens mouríem: les enquestes ens ajuden a allunyar alguns dels fantasmes apriorístics que tòpicament se solen adduir per referir-se a la situació lingüística d'aquestes contrades meridionals, contribuint a fer-la encara més greu del que, sense necessitat d'altres afegits, és.

—*La ciutat d'Alacant, ¿n'està al marge o comença a integrar-se en tot aquest procés de normalització?*

Els grups de resistència ferotge els intuïm força reduïts.

dueixen en esdevenir una mena d'«agents» naturals sensibilitzadors dels seus companys castellanòfons. Els grups de resistència ferotge els intuïm força reduïts, i dic «els intuïm» perquè gairebé no tenen cap incidència pública, a diferència dels sectors favorables que han anat organitzant-se i assolint quotes de representació en alguns òrgans col·legiats que, només un parell d'anys arrere, un no hagués imaginat. En qualsevol cas el nombre d'indiferents és elevat.

—*En un informe intern de l'SNL, i derivat d'unes enquestes que s'adjuntaren als impresos de matrícula per al curs 1986-87, es diu que el 71% dels estudiants entén el català i que el parla, aproximadament, el 42%. Això canvia, i molt, les consideracions apriorístiques que habitualment circulen sobre aquesta universitat. ¿Vostè, com les valora?*

—Crec que els percentatges parlen per sí mateixos. És per això, precisament, que nosaltres plantejarem, com a mesura prèvia a la nostra tasca, co-

—La ciutat es troba prou al marge de qualsevol tipus de procés normalitzador. Les institucions municipals no han abordat, fins avui, cap tipus d'iniciativa tendent a l'expansió i consolidació de la llengua pròpia, tret d'alguns pas, més simbòlic que altra cosa. Per fortuna hi ha expectatives que açò pugui començar a canviar i, de fet, hem iniciat recentment contactes en aquest sentit.

—*¿De cara al nou curs té dissenyades ja algunes línies d'actuació concretes?*

—Sí. A més de seguir amb l'homogeneïtzació de ritmes del procés d'extensió de l'ús del català en els diferents centres i unitats administratives de la universitat, que constitueix la nostra preocupació constant, com a novetats més importants jo assenyalaria l'inici de la docència en català i l'oferta de col·laboració, mitjançant conveni o qualsevol altra fórmula amb les institucions alacantines —fonamentalment ajuntaments—, en matèria de normalització lingüística.

—*En aquests dos anys que ha fet de director de l'SNL ha deixat el departament de Literatura Espanyola, al qual ha estat lligat durant tants anys, i ara és professor del de Filologia Catalana. A més, recentment ha estat elegit democràticament director d'aquesta divisió departamental. ¿Per què tants canvis?*

—Com ja t'he comentat, el mes de juliol de 1986 vaig passar a ser professor titular de Filologia Catalana pel procediment de canvi de denominació de la meua anterior plaça de Filologia Espanyola, fent ús d'un mecanisme previst en l'LRU. En realitat no es tractava més que d'adequar la meua situació *de facto*, des de feia alguns anys, a la situació *de iure* que li era més escaient. Jo, de fet, professava literatura catalana des de feia cinc o sis anys, si bé compatibilitzant-ho amb la docència de la literatura castellana medieval. D'altra banda, les circumstàncies concretes de precarietat de l'antic Departament de Lingüística Valenciana, sense perspectives d'un increment de personal a curt termini, em van acabar de decidir a donar el pas del canvi.

—*Com a nou director d'aquesta divisió Departamental, ¿quins són els seus projectes?*

—Els meus objectius poden resumir-se així: conversió de l'actual divisió departamental de Filologia Catalana en un departament propi no compartit amb altres àrees de coneixement; llançament d'una revista científica de lingüística i literatura catalanes; creació d'una col·lecció de textos crítics sobre literatura catalana; llançament d'un anuari bibliogràfic de llengua i literatura catalanes amb *abstract*; adequació total del pla d'estudis de l'Escola del Professorat d'E.G.B. a les exigències de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià quant a la presència d'aquesta llengua en els *curricula* dels futurs mestres i, en fi, delimitació i desenvolupament d'unes línies de recerca, partint de la petita però fecunda tradició que hem anat creant.

—*Permeta'm que li faça una última pregunta. Es comenta que vostè podria ser el candidat nacionalista a rector en les pròximes eleccions claustrals. ¿Hi ha alguna cosa certa en tot això?*

—No sé res d'això, i em sobta francament perquè, de veres, és la primera volta que ho sent. Els que hagen llançat aquesta remor ignoren, sens dubte, moltes coses que, ara com ara, fan absolutament inviable aquesta hipòtesi, i, entre elles, la meua absoluta manca d'interès pel càrrec, almenys en les condicions contextuais presents de la meua universitat. □

MORGAN FITZJAMES, JR.